

PAÜ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Mimarlık Anabilim Dalı

MIM 501 Mimari Düşünce ve Yaklaşımlar / 2020-21 Güz Dönemi

Doç.Dr. Işıl UÇMAN ALTINIŞIK

Dersin Amacı: Bu dersin amacı, Türkiye bağlamında ve mimari otonomi fikri temelindeki **modern mimarlığa has düşünce ve yaklaşımları**, bilgi, kurum, pratik, söylem ve kültür çerçeveleri ile birlikte seçilen metinler ve ilgili kuramlar eşliğinde görüntüleyerek **eleştirel anlamda irdelemektir**.

Dersin İçeriği: Bu ders kapsamında modernleşme süreçleriyle birlikte **Türkiye bağlamında** öne çıkan bazı mimarlık düşünce ve yaklaşımları, **1930'lar, 1960'lar ve 1990'lar** olmak üzere 3 temel dönem izleğinde **seçilen aktör, metin ve projeler** üzerinden incelenecektir. **2010-20 güncel aralığı ise** öğrencinin bu ders kapsamındaki **araştırma konusu seçimi** için tarihsel bağlam olarak tanımlanan ve eleştirel olarak yürütmesi beklenen bir öğrenme kazanımı süreç değerlendirmesi ve çıktısı olarak açık uçlu bırakılmıştır.

Değerlendirme: Ders içeriğinde belirtilen araştırma konusu en az 1500 en fazla 2500 kelimelik kısa makale hedefiyle geliştirilecek ve değerlendirilmek üzere aşağıdaki gibi teslim edilecektir.

Çalışma01 (ara sınav) (araştırma konusu tanımı, literatür taraması, makale programı ve taslağı) %50
Çalışma02 (final) (makale teslimi ve sözlü sunum) %50

Ders Planı:

1. Hafta: Tanışma, Giriş: Eleştirel Düşünce.

Okuma: **1. Türkiye Mimarlık Eleştirisi Örnekleri Seçkisi**, TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi, 2007, İstanbul.

"Eleştiri-Gelenek-Eleştiri Geleneği- Geleneğin Eleştirisi-Eleştirelinin Eleştirisi", Atilla Yücel, s.36-39.

"Kıyısından Metropole Fısıldananlar Ya da Örencik Kır Evleri Nasıl Değerlendirilmeli?", Halil İbrahim Düzenli-Evrin Düzenli, s.67-80.

2. Hafta: 1960'lar Dönümü: Bağlamsalcılık.

Okuma: **Mimari Bağlamsalcılık**, der. Ülkü Özten, Hakan Anay

"Giriş: Mimari Bağlamsalcılık", Ülkü Özten, Hakan Anay, s.12-20.

"Bağlamsalcılık: Kentsel Idealler Ve Deformasyonlar", Thomas I. Schumacher, s.20-30.

"Fiziksel Bağlam/kültürel bağlam: Tümünü Kapsamak", Stuart Cohen, s.30-62.

"Mimarlıkta Bağlamsalcılık Tartışmasına Bir Bakış: 1950-1980", Esin Kömez Dağlıoğlu, s.62-78.

"Bağlamsalcılığın İki Yüzü: Tepeleri ve Vadileri Pahlanmış Bir Dünyada Bağlamsalcılık Hususuna Yeniden Bir Bakış", Ülkü Özten, Hakan Anay, s.78-96.

3. Hafta: Cengiz Bektaş ve Geleneğe Eklemlenmek.

Okuma: **Cengiz Bektaş**, Boyut, 2001.

"Cengiz Bektaş İle Söyleşi", Uğur Tanyeli, 7-27.

"Cengiz Bektaş: Mimarlık ve Ussal Şiir", Doğan Kuban,27-37.

"Cengiz Bektaş ve Yeni Atatürkçü Düşünce", Uğur Tanyeli, 37-49.

"Geniş Ufuklu Mimar Kimliği ve Bektaş'ın Mimarlığı", Aydan Balamir, 49-55.

"Dört Kişiydiler Bir De O", Abdi Güzer, 55-61.

"İnsanların Mutluluğu İçin", Cengiz Bektaş, 61-63.

4. Hafta: Cengiz Bektaş ve Geleneğe Eklemlenmek.

Okuma 1: **Mimarlıkta Eleştiri**, Cengiz Bektaş, Literatür, 2001, İstanbul.

2: Türkiye’de Bir Felsefe Gelenek-I Kurmaya Çalışmak, feylesof simalardan seçme metinler I, der. Recep Alpyağıl, İz yayıncılık, 2017, İstanbul.

“Yaşayan Geçmiş”, Sabahattin Eyüboğlu

3: **“Mavi Anadolu: Edebî Kanon Ve Millî Kültürün Yapılandırılışında Kemalizm İle Bir Ortaklık Denemesi**, Kaya Akyıldız ve Barış Karacasu, Toplum ve Bilim Dergisi, sayı: 81, 1999.

4: Edebiyat Üstüne Yazılar, Murat Belge, İletişim, 1998-2014, İstanbul.

“Halikarnas Balıkçısı ve Mavi Anadolu”, s.274-279.

“Mavi Anadolu Hümanizmi”, s.279-287.

“Epik”, s.405-429.

5: **Halikarnas Balıkçısı Düşün Yazıları**, haz. Azra Erhat, Bilgi Yayınevi, 1981-2017, İstanbul.

6: **Mavi Yolculuk**, Azra Erhat, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1962-2019, İstanbul.

7: **Bedri Rahmi Nakışlı Bir Deneme**, Cengiz Bektaş, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1976-2013, İstanbul.

8: **Hayali Cemaatler**, Benedict Anderson, Metis, 1983-2007, İstanbul

9: **Geleneğin İcadı**, Eric Hobsbawm&Terence Ranger, Agora Kitaplığı, 1983-2006.

5. Hafta: 1930’lar ve Ulusal Kimlik Tartışması.

Okuma 1: **Modernizm ve Ulusun İnşası**, Sibel Bozdoğan, Metis, 2002.

Okuma 2: Cumhuriyet’in Mekanları Zamanları İnsanları

“1930’lar: Türk Mimarisinde Erken Modernizm”, İnci Aslanoğlu, s.25-31.

Okuma 3: Mare Nostrum, Mussolini Dönemi’nde Türkiye’de İtalyan Mimarlar, Arkeologlar ve Seyyahlar (1922-1943), Erhan Berat Fındıklı, Boğaziçi Üniv. Yayınları, 2018, İstanbul.

“Giriş”, s.11-31.

“Mussolini Dönemi’nde Türkiye’de İtalyan Müteahhastlik Firmaları, Mühendisler ve Mimarlar”, s.31-110.

Okuma 4: Türk Romanında Barınma Kültürü, Kübik Apartman İmgesi ve Toplumsal Cinsiyet (1930-1945), Sosyoloji Divanı, Yıl: 4 S:7, 2016, s.37-71.

Okuma 5: **“Cumhuriyet Türkiye’si Profesyonelleşme Süreçlerinde Siyaset, Edebiyat ve Mimarlık İlişkisi (Ahmet Haşim Ve Falih Rıfkı Atay Üzerinden Bir Değerlendirme)”**, Işıl Uçman Altınışık, Ahmet Eyüce’ye Armağan, haz. Nilay Ünsal Gülmez, Hikmet Sivri Gökmen, Özen Eyüce, Verita Yayınları, 2020, İstanbul, s.229-248.

Okuma 6: **“İstanbul’un İmarı Meselesi ve Güzel İstanbul Miti”**, 1938-49, Işıl Uçman Altınışık, Mit ve Mimarlık, ed. Özen Eyüce, Bahçeşehir Üniv. Yayınları, 2017, İstanbul, s.47-69.

6. Hafta: Sedat Hakkı Eldem ve Milli Mimari.

Okuma: Sedat Hakkı Eldem II Retrospektif, Osmanlı Bankası Arşiv Ve Araştırma Merkezi, 2009, İstanbul.

“Unutulmuş Bir Başka Sedat Eldem Çizgisi: Makina Çağına Karşı Lirik Bir Anadolu/Akdeniz Modernizmi”, Sibel Bozdoğan, s.14-24.

“Milli Mimari Semineri: Bir Kavga ve Bir Efsane”, Uğur Tanyeli, s.56-81.

“Milli Mimari”, Sedat Hakkı Eldem, s.96-100.

“Yerli Mimariye Doğru”, Sedat Hakkı Eldem, s.100-118.

7. Hafta: Sedat Hakkı Eldem ve Milli Mimari.

Okuma: **Sedat Hakkı Eldem II Retrospektif**, Osmanlı Bankası Arşiv Ve Araştırma Merkezi, 2009, İstanbul

“Mimarlık Tarihi Yazımı ve Sedat Hakkı Eldem’in Bağlamsallaştırılması”, Erhan Berat Fındıklı, s.297-309.

“Mimaride Biz”, Sedat Hakkı Eldem, s.35-47.

“Evlerimizin içi/Mobilya”, Sedat Hakkı Eldem, s.118-124.

8. Ara Sınav: Makale Programı ve Taslağı

9. Hafta: 1990’lar ve Yeni Bir Gündem İnşası.

Okuma: **Yeni Bir Gündem İnşa Etmek, Mimarlık Kuramı 1993-2009**, ed. A. Krista Sykes, Küre Yayınları, 2017, İstanbul.

10. Hafta: Nevzat Sayın, Han Tümertekin, Emre Arolat vd.

Okuma 1: **Yeni Bir Gündem İnşa Etmek, Mimarlık Kuramı 1993-2009**, ed. A. Krista Sykes, Küre Yayınları, 2017, İstanbul.

Okuma 2: **2000’lerde Türkiye’de Mimarlık**, ed. Tansel Korkmaz, TMMOB Mimarlar Odası, 2007, İstanbul.

11. Sunum 1

12. Sunum 2

13. Sunum 3

14. Sunum 4

KAYNAKLAR

Alan Colquhoun: Mimari Eleştiri Yazıları.

A. Krista Sykes: Yeni Bir Gündem İnşa Etmek Mimarlık Kuramı 1993-2000.

Beatriz Colomina: Mahremiyet ve Kamusalılık Kitle İletişim Aracı Olarak Modern Mimari.

Benedict Anderson: Hayali Cemaatler.

Eric Hobsbawm&Terence Ranger: Geleneğin İcadı.

Hilde Heynen: Mimarlık ve Modernite.

Kate Nesbitt: *Theorizing a New Agenda for Architecture: An Anthology of Architectural Theory, 1965-1995*.

Paul Feyerabend: Akla Veda.

Peter Burke: Kültür Tarihi.

Pierre Bourdieu: Akademik Aklın Eleştirisi.

Uğur Tanyeli: Yıkarak Yapmak Anarşist Bir Mimarlık Kuramı İçin Altlık.

Ulrich Conrads: 20. Yy. Mimarisinde Program ve Manifestolar.